

POGLAVLJE 29: CARINSKA UNIJA

Acquis Evropske unije u ovoj oblasti čine uglavnom propisi koji su direktno primjenjivi i koji garantuju funkcionisanje carinske unije i efikasnu zaštitu i kontrolu njenih spoljnih granica. Carinska unija podrazumijeva Carinski zakonik EU i propise za njegovu provedbu, Kombinovanu nomenklaturu, zajedničku carinsku tarifu i odredbe o tarifnoj klasifikaciji, carinskim olakšicama, suspenziji carine i određenim carinskim kvotama i druge odredbe kao što su one o carinskoj kontroli robe kojom se krše prava intelektualnog vlasništva, prekursora za narkotike, kulturnih dobara, kao i o uzajamnoj administrativnoj pomoći u oblasti carina. Države članice moraju da garantuju uspostavu potrebnih kapaciteta za provođenje i primjenu mjera u ovoj oblasti, kao i uspostavu veza sa odgovarajućim kompjuterskim carinskim sistemima EU⁶¹. Carinske službe također moraju osigurati uspostavu adekvatnih kapaciteta za primjenu i provođenje posebnih pravila navedenih u odgovarajućim oblastima *acquis*-a Evropske unije kao što su odredbe o vanjskoj trgovini, zdravlju i sigurnosti. Nadalje, EU je pokrenula Inicijativu za pokretanje elektronskog carinskog sistema da bi razvila efikasnije i modernije okruženje u oblasti carina. Odluka o elektronskom carinskom sistemu je ključni dio zakonodavstva koje se odnosi na ovu inicijativu koja zagovara prelazak na interoperabilno elektronsko okruženje sa jednoobraznim sistemima podataka kako bi se olakšala komunikacija između trgovaca i carinika. Na osnovu Odluke o elektronskom carinskom sistemu, Komisija i države članice su zajednički uspostavile sveobuhvatan instrument za upravljanje projektom, Višegodišnji strateški plan (*Multi-annual Strategic Plan - MASP*), za osiguranje operativnog planiranja i provođenja svih IT projekata.

1. Opišite kako je organizovan pravni carinski okvir, te koji su nadležni organi vlasti. Koji su dijelovi zakonodavstva sadržani u zakonu o carinskoj politici i njegovim provedbenim odredbama a koji su, ako ih ima, sadržani u posebnim pravnim aktima koji regulišu druge oblasti?
2. Dostavite prijevod carinske tarife Bosne i Hercegovine za uvoz i izvoz i naznačite tarifne brojeve, ukoliko ih ima, kod kojih se nomenklatura dobara razlikuje od kombinovane nomenklature EU (Aneks I Uredbe Vijeća (EEZ) 2658/87).
3. Opišite principe po kojima se određuje struktura i nivo stope dadžbine (*Vidjeti i Poglavlje 30 - Zajednička trgovinska politika*).
4. Dostavite opis tarifnog sistema Bosne i Hercegovine za tarifne suspenzije, tarifne kvote i tarifne limite.
5. Opišite sistem koji je na snazi u Bosni i Hercegovini za osiguranje tačne klasifikacije robe u vašem tarifnom sistemu. Da li Bosna i Hercegovina objavljuje napomene sa objašnjenjem, odnosno sudske presude? Također opišite vaše sisteme za obavezujuće informacije o tarifnom svrstavanju robe i obavezujuće informacije o preferencijalnom porijeklu robe.
6. Opišite pravila preferencijalnog porijekla koja Bosna i Hercegovina primjenjuje na osnovu bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili u okviru autonomnih sporazuma. Dostavite primjerke relevantnih protokola i propisa, ako postoje. Također, navedite i bilo koje druge uslove pod kojima se dodjeljuje preferencijalni tarifni tretman.

⁶¹Npr: Integrisano tarifno okruženje (TARIC, QUOTA, Surveillance, itd.), tranzit/provoz (NCTS - Novi kompjuterizovani tranzitni sistem), kontrole uvoza i izvoza (ECS – Sistem kontrole izvoza, ICS - Sistem kontrole uvoza), privredni subjekti (EOS – Sistem privrednih subjekata), upravljanje rizikom (RIF) itd.

7. Opišite pravila nepreferencijalnog porijekla koja primjenjuje Bosna i Hercegovina, naročito u svrhu primjene instrumenata trgovinske zaštite, ograničenja (količinskih ili nekih drugih), zahtijeva za označavanje porijekla, itd.
8. Opišite kako osiguravate da se certifikati EUR. 1 o kretanju robe izdaju u skladu sa Aneksom III Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Koliko iznose troškovi za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR. 1?
9. Opišite postupke u Bosni i Hercegovini za obavljanje nasumičnih provjera i provjera zbog osnovane sumnje u pogledu dokaza o porijeklu iz Bosne i Hercegovine. Da li su zemlje uvoznice obaviještene o rezultatima nasumičnih provjera u slučajevima kada se ispostavi da proizvodi nisu u suglasnosti sa uslovima za sticanje porijekla?
10. Navedite da li su neki izvoznici dobili ovlaštenje da budu ovlašteni izvoznici i objasnite postupak kojim se izdaje takvo odobrenje, uključujući i njegovu kontrolu .
11. Opišite važeći sistem utvrđivanja carinske vrijednosti ; koje se metode utvrđivanja carinske vrijednosti koriste (npr. upućivanje na odredbe Sporazuma Svjetske trgovinske organizacije)? Da li Bosna i Hercegovina koristi minimalnu ili referentnu vrijednost da bi utvrdila carinsku vrijednost? Ukoliko koristi, za koje proizvode? Navedite opštu procjenu sposobnosti zemlje da primijeni pravila EU za utvrđivanje carinske vrijednosti.
12. Opišite sistem nastanka carinskog duga i postupak povrata u Bosni i Hercegovini.
13. Opišite sistem carinskih garancija u Bosni i Hercegovini.
14. Objasnite postupke i formalne procedure u Bosni i Hercegovini za puštanje robe u slobodan promet i za robu koja napušta carinsko područje.
15. Koje su opšte odredbe za stavljanje robe u carinski postupak ? Koje vrste carinskih deklaracija postoje? Postoji li mogućnost da se deklaracija izmijeni ili poništi? Da li postoje pojednostavljeni carinski postupci ?
16. Objasnite pravne odredbe Bosne i Hercegovine koje se odnose na pregled robe.
17. Opišite pravne propise BiH koji se odnose na oslobađanja od plaćanja dažbina prilikom uvoza i izvoza.
18. Opišite vrste (državnih ili međunarodnih) tranzitnih postupaka koje se primjenjuju. Dostavite detaljan opis tih vrsta tranzitnih postupaka.
19. Opišite ostale carinske postupke u Bosni i Hercegovini o: a) skladištenju (postupak carinskog skladištenja i slobodne zone); b) posebnoj upotrebi (privremeni uvoz i krajnja upotreba); c) obradi (unutrašnja i spoljna obrada). Postoji li neki posebni postupci omogućavanja povrata dažbine u slučaju preferencijalnog sporazuma?
20. Dostavite važeće pravne propise Bosne i Hercegovine o slobodnim zonama i detaljne informacije o njihovom funkcionisanju i povlasticama.
21. Da li zakonodavstvo Bosne i Hercegovine predviđa domaća pravila/pravila na nivou države o porijeklu robe za robu proizvedenu u slobodnim zonama a zatim puštenu u slobodan promet u Bosni i Hercegovini? Ako je tako, opišite pravila koja se primjenjuju na dijelove bez porijekla koji se koriste pri proizvodnji takve robe i na tarifni tretman takvih dijelova.
22. Opišite sve postojeće pojednostavljene postupke, izjavu o porijeklu koju izdaje ovlašteni izvoznik (porijeklo) ili druge pojednostavljene postupke za izdavanje ovlaštenja, ukoliko postoje. Ako postoje, molimo opišite postupke za sticanje statusa „ovlašteni izvoznik“.

23. Opišite sistem odabira rizika za obavljanje carinskih kontrola u Bosni i Hercegovini (npr. ako je sistem automatizovan, da li su kriteriji za odabir rizika utvrđeni na državnom, regionalnom ili lokalnom nivou?). Postoji li bilo kakav sistem praćenja kontrola koje se obavljaju na osnovu analize/profila rizika, uključujući i procjenu rezultata? Postoji li sistem upravljanja nasumičnim kontrolama?
24. Opišite postupke za ovlaštene privredne subjekte, posebno postupak podnošenja zahtjeva (uključujući i eventualnu samoprocjenu) i postupak izdavanja dozvole za sticanje statusa ovlaštenog privrednog subjekta. Također, objasnite kako se upravlja postupkom izdavanja odobrenja (preispitivanje, suspenzija, ukidanje, itd). Kakvi su kriteriji, uslovi i prednosti za status ovlaštenog privrednog subjekta?
25. Opišite sistem carinske kontrole krivotvorene i piratske robe u Bosni i Hercegovini i naznačite vrstu industrijskog ili intelektualnog vlasništva koja je obuhvaćena sistemom kontrole (autorsko pravo, patenti, dizajn, itd.).
26. Opišite sistem carinske kontrole kulturnih dobara u Bosni i Hercegovini.
27. Opišite sistem carinske kontrole robe dvojne namjene u Bosni i Hercegovini.
28. Opišite sistem carinske kontrole u Bosni i Hercegovini za prekursore za narkotike, rizične hemijske proizvode i "kontrolisane supstance" na osnovu Protokola iz Montreala (supstance koje oštećuju ozonski omotač i hidrofluorogljivi).
29. Opišite na koji način Bosna i Hercegovina provodi član 12. Konvencije UN protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihoaktivnih tvari u vanjskoj trgovini iz 1988.?
30. Opišite sistem carinske kontrole za provedbu CITES-a u Bosni i Hercegovini.
31. Dostavite informacije o pravilima i postupcima kontrole prenosa gotovine na granicama.
32. Navedite, ukoliko postoje, bescarinske (*duty free*) prodavnice na granicama.
33. Opišite administrativne i carinske takse, ukoliko ih ima, koje se primjenjuju u okviru carinskog poslovanja.
34. Koji su propisi koji se odnose na inicijativu za pokretanje elektronskog carinskog sistema usvojeni, važeći i u primjeni?
35. Koje se sigurnosne inicijative odnose na carinsku oblast? Da li postoje zakonske obaveze za trgovce da obezbijede informacije o robi prije njenog dolaska/prije njenog odlaska (prije izvoza/uvoza)?
36. Dostavite detaljne informacije o upravnim kapacitetima carinske uprave uključujući njenu organizacionu strukturu, rangove zaposlenih, nedavno sprovedene ili planirane reforme, odgovornost za dodjelu ovlaštenja za primjenu carinskih propisa, itd.
37. Dostavite informacije o postavljenim ciljevima (izjava o misiji) carinske uprave u Bosni i Hercegovini i carinske strateške dokumente, ukoliko postoje.
38. Opišite kako je organizovana, ukoliko postoji, interna revizija unutar carinske uprave.
39. Opišite kako su organizovane naknadne carinske kontrole, ukoliko postoje.
40. Navedite na koji način Bosna i Hercegovina saraduje sa drugim zemljama i carinskim područjima. Koja se pravila o primjenjivoj uzajamnoj pomoći primjenjuju u svakom pojedinom slučaju?
41. Opišite sistem obuka za carinske službenike i privredne subjekte, uključujući i broj obuka provedenih u zadnje dvije godine.

42. Koja je bila fluktuacija osoblja (omjer odlaska i prijema novih zaposlenih) u carinskoj upravi posljednjih godina? Da li ima dovoljno kvalifikovanih kandidata za popunu upražnjenih radnih mjesta?
43. Opišite politiku zapošljavanja u carinskoj upravi u Bosni i Hercegovini i uslove zapošljavanja.
44. Opišite postupke, ukoliko postoje, o mogućnostima premještanja, razvoja karijere, napredovanja ili otpuštanja zaposlenih.
45. Opišite sistem i mjere koje se preduzimaju da bi se izbjegle i eliminisale pojave korupcije i zloupotrebe službenog položaja unutar uprave, ukoliko ih ima.
46. Opišite prava na odbranu kojima se privrednom subjektu dopušta da iznese svoje viđenje prije donošenja po njega nepovoljne odluke/rješenja.
47. Opišite žalbeni postupak kojim se privrednim subjektima omogućava da ospore carinske odluke.
48. Da li Bosna i Hercegovina ima carinsku laboratoriju i koje sve vrste robe u njoj mogu biti ispitivane?
49. Kako su organizovane kontrole putničkog prtljaga?
50. Koju vrstu infrastrukture i opreme carinska služba koristi pri kontroli robe na granici? Da li Bosna i Hercegovina koristi elektronske pečate ili sredstava (uređaji) za obezbjeđivanje kontejnera kako bi se obezbijedio integritet/pozicija (praćenje i sljedivost) kontejnera tokom putovanja?
51. Opišite saradnju sa drugim organima vlasti (koji nisu carinski) u Bosni i Hercegovini. Da li Bosna i Hercegovina vrši kontrole zajedno sa drugim organima vlasti u isto vrijeme ili na istom mjestu? Da li Bosna i Hercegovina razmjenjuje informacije? Ako razmjenjuje, sa kojim institucijama i koja vrsta podataka se razmjenjuju?
52. Da li Bosna i Hercegovina ima Internet stranicu sa informacijama iz oblasti carina? Ako ima, koje informacije su na njoj dostupne i koliko često se ažuriraju?
53. U pogledu međusobne povezivosti i interoperabilnosti IT sistema, opišite trenutno stanje kompjuterizacije javne uprave u Bosni i Hercegovini u sljedećim oblastima:
 - a) Razmjena podataka kako bi se obavile carinske formalnosti i popunile prijave (na primjer obavezujuće informacije o tarifnom svrstavanju robe) između carinskih službi i privrednih subjekata;
 - b) Dostavljanje i obrada carinskih deklaracija za uvoz/provoz/izvoz/postupke carinskog skladištenja i obavljanje carinskih kontrola na osnovu analize rizika, uključujući i načine na koje carinski organi određuju koje kontrole će se obaviti;
 - c) Prikupljanje podataka o uvozu/provozu/izvozu;
 - d) Elektronska tarifa dostupna trgovcima i carinskim službenicima;
 - e) Računovodstveni sistem za naplatu carinskih dadžbina i drugih troškova, i upravljanje garancijama;
 - f) Upravljanje/dodjela tarifnih kvota;
 - g) Ostalo
54. Dostavite informacije o strategiji u oblasti informacionih tehnologija carinske uprave u Bosni i Hercegovini, kao i o njenim planovima za dalju kompjuterizaciju u gore

pomenutim oblastima. U odgovoru, imajte na umu povezanost sa zahtjevima sadržanim u Provedbenoj odluci Komisije 2016/578/EU o uspostavi programa rada u pogledu razvoja i uvođenja elektronskih sistema iz Carinskog zakona Unije.

55. Opišite sistem Bosne i Hercegovine za registraciju i identifikaciju privrednih subjekata.